

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ**

Освітній ступінь Галузь знань	бакалавр 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Історія)/правознавство
Освітньо-професійна програма	014 Середня освіта (Історія)/правознавство
Кількість кредитів	4
Рік підготовки, семестр	2 рік, III семестр
Компонент освітньо-професійної програми	Вибірковий компонент
Дні занять	згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щосереди 12.00-13.00 (210 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).
Викладач	Кандидат юридичних наук, доцент Єфремова Олена Петрівна
Контакти	E-mail: yefremova111999@gmail.com м.т.0938000039

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Цивільний процес» розрахований на студентів закладів вищої освіти правових спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Предмет дисципліни «Цивільний процес» охоплює коло теоретичних і практичних проблем, які існують під час виникнення, зміни та припинення цивільно процесуальних відносин. Після завершення вивчення дисципліни «Цивільний процес» студенти можуть вільно оперувати основними категоріями цивільного процесу, характеризувати сутність цивільнопроцесуальних правовідносин, використовувати практичні навички при вирішенні конкретних життєвих ситуацій, складанні документів тощо.

У процесі викладання матеріалу значну увагу приділено удосконаленню та аналізу положень Конституції України, нормативних актів Верховної Ради України, актів Президента України та

Уряду України, актів центральних і місцевих органів державної виконавчої влади і місцевого самоврядування, референдумів, інших державних структур та теоретичних положеннях.

Програма навчальної дисципліни складається з :

Зміст першого модулю включає:

Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу

Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини

Тема 3: Інші учасники цивільного процесу

Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі

Зміст другого модулю включає:

Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати

Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ.

Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову

Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення.

Зміст третього модулю включає:

Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу

Тема 10: Судові рішення

Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження

Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративноправових відносин

Зміст четвертого модулю включає:

Тема 13: Окреме провадження

Тема 14: Апеляційне провадження

Тема 15: Касаційне провадження

Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами

Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільний процес» є підготовка майбутніх фахівців у галузі цивільного процесу, що покликане дати студентам знання, які дозволять їм усвідомити зміст суспільних відносин, які регулюють норми цивільного права, сформувати навички аналітичної роботи з нормативними та інструктивними документами з цивільного права, за для самостійного вирішення завдань у сфері регулювання цивільних правовідносин.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПШ	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК6	Навички використання комунікаційних технологій.
ЗК9	Здатність працювати в команді.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК13.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
СК1.	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
СК2.	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК3.	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
СК 6	Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.
СК-7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК 8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
СК 22.	Здатність кваліфікувати адміністративні правопорушення та відмежовувати їх від інших протиправних дій.
СК 23.	Здатність вирішувати практичні ситуації в ході притягнення винуватих осіб до адміністративної відповідальності.
СК 25.	Вміння аналізувати нормативні акти, якими визначається компетенція органів державної влади і управління.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1.					
1	Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу	11	2	2	7
2	Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини	11	2	2	7
3	Тема 3: Інші учасники цивільного процесу	11	2	2	7
4	Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі	11	2	2	7
Всього за модуль 1		44	8	8	28
Модуль 2.					
5	Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати	11	2	2	7

6	Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ.	11	2	2	7
7	Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову	11	2	2	7
8	Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення.	11	2	2	7
Всього за модуль 2		44	8	8	28
Модуль 3.					
9	Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу	11	2	2	7
10	Тема 10: Судові рішення	11	2	2	7
11	Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження	11	2	2	7
12	Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративноправових відносин	11	2	2	7
Всього за модуль 3		44	8	8	28
Модуль 4.					
13	Тема 13: Окреме провадження	13	4	2	7
14	Тема 14: Апеляційне провадження	13	4	2	7
15	Тема 15: Касаційне провадження	11	2	2	7
16	Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими та нововиявленими Обставинами	11	2	2	7
Всього за модуль 4		48	12	8	28
Разом за курс		180	36	32	112

Тематика практичних занять.

Зміст першого модулю включає:

Тема 1: Поняття, предмет та принципи цивільного процесуального права. Стадії цивільного процесу

1. Поняття цивільного процесуального права, його об'єкт, предмет, метод, система і значення.
2. Джерела цивільного процесуального права: поняття і класифікація.
3. Поняття, предмет і завдання цивільного судочинства (цивільного процесу). Стадії цивільного судочинства.
4. Поняття, значення і система принципів цивільного процесуального права.

Загально-правові, міжгалузеві та галузеві принципи цивільного процесуального права.

Тема 2: Цивільні процесуальні правовідносини

1. Поняття і характерні риси цивільних процесуальних правовідносин; Їх відмінність від будь-яких інших правовідносин.
2. Передумови виникнення цивільних процесуальних правовідносин: поняття і загально-правова характеристика.
3. Об'єкт цивільних процесуальних правовідносин.

4. Зміст цивільних процесуальних правовідносин.
5. Поняття і основні риси цивільної процесуальної правоздатності та цивільної процесуальної дієздатності.
6. Характеристика та класифікація учасників цивільного процесу.
7. Правове становище осіб, які здійснюють правосуддя.
8. Правове становище осіб, які беруть участь у справі: - сторони в цивільному процесі (позивач та відповідач), процесуальна співучасть та види: - відповідач; - треті особи; - представники (адвокатів); - органи та особи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб.

Тема 3: Інші учасники цивільного процесу

1. Загальна характеристика осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу.
2. Правове становище секретаря судового засідання.
3. Правове становище та призначення судового розпорядника в цивільному процесі.
4. Свідок у цивільному процесі. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
5. Правове становище експерта, його права та обов'язки.
6. Участь спеціаліста у цивільному процесі.
7. Правове становище перекладача.
8. Призначення особи, яка надає правову допомогу.

Тема 4: Докази та доказування в цивільному процесі

1. Поняття і класифікація доказів у цивільному процесі.
2. Обов'язки доказування і подання доказів. Обставини, що не підлягають доказуванню у цивільному процесі.
3. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників.
4. Показання свідків. Порядок їх дослідження. Використання свідком письмових записів.
5. Письмові докази. Порядок їх дослідження.
6. Речові докази. Порядок їх дослідження. Відтворення звукозапису, демонстрація відеозапису і їх дослідження.
7. Висновок експерта. Порядок дослідження висновку експерта.
8. Поняття і способи забезпечення доказів. Підстави і порядок забезпечення доказів.

Зміст другого модулю включає:

Тема 5: Процесуальні строки. Судові витрати

1. Поняття, значення та класифікація строків у цивільному процесі.
2. Порядок обчислення, зупинення, поновлення та продовження цивільних процесуальних строків.
3. Поняття та види судових витрат.
4. Поняття судового збору (державного мита). Об'єкт і ставки справляння судового збору. Звільнення від сплати судового збору.
5. Поняття і порядок визначення ціни позову.
6. Поняття і загально-правова характеристика витрат, пов'язаних з розглядом судової справи.

Тема 6: Підвідомчість та підсудність цивільних справ.

1. Поняття підвідомчості цивільних справ та її види.
2. Загальні правила визначення підвідомчості суду.
3. Поняття підсудності. Критерії розмежування компетенції судів щодо розгляду та вирішення цивільних справ.
4. Види підсудності: поняття і загально-правова характеристика.
5. Наслідки порушення правил про підсудність.

Тема 7: Позов та позовне провадження. Порядок пред'явлення позову

1. Поняття позову та його елементи.
2. Класифікація позовів.
3. Форма і зміст позовної заяви.
4. Підстави залишення поданої позовної заяви без руху.
5. Підстави повернення поданої позовної заяви. Відмова у відкритті провадження у справі.
6. Зустрічний позов. Форма і зміст зустрічної позовної заяви.

Тема 8: Попереднє судове засідання. Судові виклики та повідомлення.

1. Попереднє судове засідання.
2. Поняття і підстава забезпечення позову.

3. Види забезпечення позову.
4. Судові виклики і повідомлення.
5. Призначення справи до розгляду.

Зміст третього модулю включає:

Тема 9: Судовий розгляд цивільних справ. Заходи процесуального примусу

1. Поняття та значення судового розгляду цивільної справи.
2. Судове засідання як процесуальна форма розгляду та вирішення цивільної справи. Складові частини стадії судового розгляду.
3. Безпосередність судового розгляду. Відкладення розгляду справи або оголошення перерви в її розгляді.
4. Право або обов'язок суду зупини провадження у справі.
5. Підстави для закриття провадження у справі та залишення заяви без розгляду.
6. Порядок фіксування цивільного процесу.
7. Заходи процесуального примусу: поняття і загально-правова характеристика

Тема 10: Судові рішення

1. Поняття, значення та види судових рішень.
2. Поняття, значення та класифікація рішень суду.
3. Вимоги до рішень суду та їх структура.
4. Умови набрання рішенням суду законної сили та його правові наслідки.
5. Засоби усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив.
6. Поняття, значення та класифікація ухвал суду.

Тема 11: Заочний розгляд справи. Наказне провадження

1. Загальна характеристика заочного розгляду справи.
2. Умови заочного розгляду справи.
3. Порядок заочного розгляду справи.
4. Порядок перегляду заочного рішення.
5. Оскарження заочного рішення.

Тема 12: Провадження у справах, що виникають з адміністративноправових відносин

1. Поняття і суть провадження у справах, що виникають з адміністративних правовідносин.
2. Категорії справ, що виникають з адміністративних правовідносин.
3. Особливості розгляду справ, що виникають з адміністративних правовідносин.
4. Розгляд справ за заявою прокурора про визнання правових актів незаконними.
5. Порядок розгляду справ по скаргах на дії органів і посадових осіб у зв'язку з накладенням адміністративних стягнень.

Зміст четвертого модулю включає:

Тема 13: Окреме провадження

1. Поняття, сутність і значення справ окремого провадження за цивільнопроцесуальним законодавством України.
2. Справи, що розглядаються в порядку окремого провадження.
3. Правове становище осіб, які беруть участь у справах окремого провадження.
4. Загальні правила розгляду і вирішення справ окремого провадження.

Тема 14: Апеляційне провадження

1. Поняття і значення апеляційного провадження.
2. Право апеляційного провадження та його строки.
3. Підготовка і порядок розгляду справи апеляційним судом.
4. Повноваження суду апеляційної інстанції.
5. Ухвали та рішення суду апеляційної інстанції.

Тема 15: Касаційне провадження

1. Сутність та значення касаційного провадження.
2. Право касаційного оскарження і процесуальний порядок його реалізації.
3. Прийняття касаційної скарги до розгляду і підготовка розгляду справи судом касаційної інстанції.
4. Попередній розгляд справи судом касаційної інстанції і судовий розгляд справи у касаційному порядку.
5. Повноваження суду касаційної інстанції.

6. Ухвали та рішення суду касаційної інстанції.

Тема 16: Провадження у зв'язку з винятковими та нововиявленими обставинами

1. Сутність та значення провадження у зв'язку з винятковими обставинами.
2. Порядок провадження у зв'язку з винятковими обставинами.
3. Повноваження Верховного Суду України за результатами розгляду справи у зв'язку з винятковими обставинами.
4. Умови та підстави перегляду судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами.
5. Порядок розгляду заяви про перегляд судового рішення у зв'язку з нововиявленими обставинами.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення:

1. Цивільний процес. Робоча програма для студентів спеціальності - 01 Освіта/Педагогіка, за освітнім рівнем. 014 Середня освіта (Історія)/правознавство.
2. Цивільний процес. Методичні рекомендації до семінарських занять для студентів спеціальності -01 Освіта/Педагогіка, за освітнім рівнем. 014 Середня освіта (Історія)/правознавство
3. Цивільний процес. Методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів спеціальності - 01 Освіта/Педагогіка, за освітнім рівнем. 014 Середня освіта (Історія)/правознавство.

Основна

1. Конституція України: Основний Закон України від 28 червня 1996 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30 – Ст.141. //www.rada.gov.ua.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-41. – Ст. 356.
3. Губарев С. В. Цивільне право України, посібник для підготовки до іспитів, К., 2015. – 196 с.
4. Фурса С. Я. Окреме провадження у цивільному процесі України. — Навч. посіб. — К.: Поліграф. центр Київського ун-ту, 2019. —347 с.
5. Фурса С. Я. Окреме провадження як складова частина цивільного процесу: Практикум. — К.: Вілбор, 2018. — 118 с.
6. Фурса С. Я. Судове рішення та його реалізація в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення // Ерліховський зб. — Вип. 1. — Чернівці, 2015. — С. 76–87.
7. Фурса С. Я., Щербак С. В., Євтушенко О. І. Цивільний процес України: Проблеми і перспективи. — К.: Видавець С. Я. Фурса: КНТ, 2016. — 448 с.
8. Фурса С.Я., Цюра Т. В. Докази і доказування у цивільному процесі: Наук.-практ. посіб. — (Сер.: “Процесуальні науки”). — К.:Видавець С. Я. Фурса: КНТ, 2005. — 256 с.
9. Цивільне процесуальне право України: Навч. посіб. / За заг. ред. С. С. Бичкової. — К.: Атіка, 2016. — 384 с.1

Допоміжна

1. Господарський кодекс України. – Харків : Одиссей, 2010. – 240 с.
2. Господарський процесуальний кодекс України. – Харків : Фоліо, 2010. – 160 с.
3. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001 р., зі змінами і доповненнями //Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.
4. Кодекс законів про працю № 322-VIII від 10.12.1971 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50 (Додаток).
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07.12.1984 р., зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
6. Цивільне право України. Загальна частина :підручник / Ю. Л. Бошицький, Р. Б. Шишка, О. Р. Шишка, І. Р. Шишка ; за ред. Ю. Л. Бошицького, Р. Б. Шишки. – К. :Ліра-К, 2015. – 761 с.
7. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн./ За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – Кн.. 1. – 736 с.
8. Цивільне право. Практикум: Навчальний посібник / Відп. ред. Р.А. Майданик, Н.С. Кузнецова, О.В. Дзера. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців „Правова єдність”, 2018. – 624 с.

Інформаційні ресурси

1. Цивільний кодекс України <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435>
2. Коментар до цивільного кодексу України <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/gk>
3. Сімейний кодекс України <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2947>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедайннів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	16	2	до 32
Індивідуальне завдання (презентації)	2	5	до 10
Самостійна робота: вирішення практичних ситуацій; складання процесуальних документів; науковий проект ¹	16	1	до 16
Підсумкова контрольна робота	16	1	до 16
Усього			до 75
Екзамен:			до 25
Разом:			до 100

¹ Самостійна робота є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не виконав самостійну роботу до екзамену не допускається.

